مجله علمی پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد
دوره ۱۸،شماره ۳، ویژه نامه همایش رفتارهای پرخطر
صفحه: ۱۹۰-۱۸٤

Journal of Shaheed Sadoughi University of Medical Sciences
High Risk Behavior Conference,Vol.18,No. 3, Suppl.1, 2010
Pages: 184-190

بررسی میزان انگیزش تحصیلی و ارتباط آن با رفتارهای پر خطر بهداشتی در دانشجویان پسر

سید سعید مظلومی[1*]، محمد حسن احرامپوش[2]، فرخ لقا ثروت[3]، محسن عسکر شاهی[4]

۱- دانشیار گروه مبارزه با بیماریها، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد
۲- دانشیار گروه بهداشت محیط، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد
۳-کارشناس بهداشت عمومی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد
۴- استادیار گروه آمار و اپیدمیو لوژی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد

چکیده

مقدمه: دانشگاه یک موقعیت آموزش رسمی است و فراگیران برای این که در این موقعیت موفق شوند باید یادگیری مؤثر داشته باشند. کلید یادگیری موثر انگیزش می‌باشد، انگیزش تحصیلی علاوه بر یادگیری می‌تواند نقش پیشگیری در گرایش به رفتارهای پرخطر بهداشتی داشته باشد. بر این اساس ما بر آن شدیم که وضعیت انگیزش تحصیلی در دانشجویان شهر یزد را بررسی نموده و ارتباط انگیزش تحصیلی با رفتارهای پرخطر بهداشتی را مطالعه نمائیم.

روش بررسی: مطالعه حاضر، توصیفی- تحلیلی از نوع مقطعی بوده، ابزار جمع‌آوری اطلاعات پرسشنامه استاندارد و محقق ساخت می‌باشد. حجم نمونه ۷۲۰ نفر بوده است که بصورت چند مرحله‌ای مورد مطالعه قرار گرفته است.

نتایج: در این مطالعه ۳۲/۴ درصد از دانشجویان از وضعیت انگیزش متوسطی برخوردار بودند. ۲۳/۳ درصد سیگار و ۵/۶ درصد داروهای روان‌گردان مصرف می‌کردند. این در حالی است که ۴۰/۶ درصد از دانشجویان عنوان نموده‌اند که به طور مرتب ورزش می‌کنند. یافته‌های این تحقیق نشان داد که وضعیت استعمال سیگار، مصرف الکل، درگیری فیزیکی، رفتار پرخطر جنسی، تماشای فیلم غیر اخلاقی و وضعیت استفاده از کمربند ایمنی با انگیزش تحصیلی همبستگی معناداری دارد($P<0/05$). همچنین بین وضعیت میزان ساعات مطالعه و وضعیت انگیزش تحصیلی همبستگی معناداری وجود داشت($P<0/05$).

نتیجه‌گیری: با توجه به اینکه بین وضعیت انگیزش تحصیلی دانشجویان بارفتارهای پر خطر بهداشتی همبستگی مثبت وجود دارد،لذا برگزاری کارگاههای آشنایی با مدل‌های انگیزش در اساتید و دانشجویان، تحلیل نحوه گذراندن اوقات فراغت در دانشجویان و فراهم کردن زمینه جذب بیشتر دانشجویان در انجمن‌های علمی ضروری به نظر می رسد.

واژه‌های کلیدی: انگیزش تحصیلی– رفتارهای پر خطر بهداشتی– دانشجویان- دانشگاههای یزد

* (نویسنده مسئول)؛ تلفن: ۶۲۳۸۵۵۶ -۰۳۵۱، پست الکترونیک: mazloomy_s@ yahoo.com

[Downloaded from jssu.ssu.ac.ir on 2026-11-26]

مقدمه

اصطلاح انگیزش (Motivation) عبارت است از تمام عوامل روانی (آگاهانه و ناآگاهانه) آماده کننده‌ی انسان به منظور تحقق بخشیدن به بعضی از اعمال، گرایش‌ها و اهداف(۱). انگیزش‌ها یا تکانه‌های غریزی هدف همه فعالیت‌ها را تعیین می‌کنند و نیروی محرکی را که تداوم همه فعالیت‌های روانی را تأمین می‌کند فراهم می‌آورد. اگر این امیال غریزی و انگیزش پرتوان آنها را بزدائیم دیگر از ارگانیسم (انسان) کاری برنمی‌آید. در واقع این امیال نیروهای روانی هستند که زندگی افراد و جوامع را حفظ می‌کنند و شکل می‌دهند. بهبود کارایی مطالعه نیز مانند هر کار دیگری بخشی به انگیزش و بخشی به روش کاربرد مکانیسم‌ها بستگی دارد در واقع می‌توان گفت انگیزه یکی از مهم‌ترین عواملی است که پیشرفت فرد را تأمین می‌کند و البته درجات مختلفی دارد و بر دو نوع می‌باشد؛ الف) انگیزه‌های درونی مانند امید و آرزوها و هدف انسان برای پیشرفت، ب) انگیزه‌های بیرونی مانند کتب و برخی اساتید که دانشجو را به دنبال خود می‌کشانند و جذب کار می‌کنند(۲)، در این خصوص باید گفت که یکی از مشکلات شایع نظام‌های آموزشی در بسیاری از کشورهای جهان، از کشورهای پیشرفته تا عقب مانده کاهش انگیزه به تحصیل است که زیان‌های علمی، فرهنگی و اقتصادی زیادی متوجه دولت‌ها و خانواده‌ها می‌کند(۳) و اوقات فراغت زیاد ناشی از پائین بودن میزان انگیزش تحصیلی باعث روی آوردن دانشجویان به رفتارهای پرخطر بهداشتی و تفریحات بعضاً ناسالم می‌شود که اغلب آسیب‌های حسی و روانی زیادی متوجه دانشجویان می‌سازد به طوری که تلاش برای شناسایی میزان انگیزش تحصیلی و انجام اقداماتی در جهت کاهش خسارت ناشی از کاهش انگیزش تحصیلی و ارائه راهبردها، مستلزم تحقیقات بسیار زیادی در این زمینه است.

از آنجایی که در رابطه با برخی رفتارهای پرخطر بهداشتی شایع در بین دانشجویان (از قبیل مصرف سیگار مواد مخدر) بررسی‌هایی انجام شده است اما در رابطه با ارتباط این رفتارها با میزان انگیزش تحصیلی دانشجویان تحقیقی انجام نشده، ما در این تحقیق بر آن شدیم این رابطه را بررسی کنیم.

روش بررسی

مطالعه از نوع توصیفی – تحلیلی می باشد که به صورت مقطعی انجام شده وبا در نظر گرفتن P =۰/۵، d =۰/۰۴ و فاصله اطمینان ۰/۹۵ و ضریب ۱/۲، تعداد نمونه ۷۲۰ نفر برآورد شده است. با توجه به حجم جمعیت دانشجویان پسر دانشگاه آزاد(۷۳۹۳ نفر) تعداد نمونه از دانشگاه آزاد ۳۳۵ نفر، حجم جمعیت دانشگاه علوم پزشکی(۹۳۰ نفر) تعداد نمونه ۹۹ نفر و حجم جمعیت دانشگاه یزد(۳۴۸۲نفر) ۲۷۰ نمونه انتخاب شدند. روش نمونه‌گیری چند مرحله‌ای بوده که در مرحله اول طبقه‌ای و بعد خوشه‌ای انجام شد. در این روش ابتدا متناسب با حجم دانشجودرهر دانشکده تعداد نمونه‌ی لازم مشخص و سپس دانشجویان چند کلاس به طور تصادفی مورد مطالعه قرار گرفتند. در این بررسی انگیزش تحصیلی (SIMS) توسط تست مک اینری و سینکالایر سنجیده شد. این تست در استرالیا تهیه شده و بر مبنای نظریه خود تعیین کنندگی ساخته شده است(۶-۴). این تست در ایران بعد از تأیید روایی محتوا، پایائی آن به روش بازآزمایی به فاصله دو هفته (۷۶/۷۳) مورد تأیید قرار گرفته است و میزان آلفای کرونباخ آن ۷۴٪ تا ۸۸٪ گزارش شده است(۷،۳). سایر متغیرهای تحقیق نیز بر اساس پرسشنامه محقق ساخت سنجیده شده است. روایی این پرسشنامه نیز توسط پانل خبرگان تأیید شده است. داده‌ها پس از کدگذاری با استفاده از نرم افزار آماری SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و به منظور مقایسه فراوانی ها از آزمون $\chi 2$ و برای مقایسه میانگین نمره انگیزش تحصیلی از آزمون T و ANOVA استفاده شده است.

نتایج

سن دانشجویان بین ۱۸ تا ۵۱ سال متغیر بود. میانگین سنی دانشجویان مورد بررسی ۲/۷۵ ± ۲۱/۸۷ سال بود. ۹۳/۳٪ دانشجویان مجرد و ۶/۷٪ آنان متأهل بودند. ۱۸/۵٪ دانشجویان بومی شهر یزد بودند. از نظر فعالیت ورزشی فقط ۴۰/۶٪ دانشجویان اظهار کردند که در هر هفته به طور متوسط سه بار (هر بار ۳۰ دقیقه) فعالیت ورزشی دارند. ۴۳/۳درصد از دانشجویان در شبانه روز بیش از ۲ ساعت مطالعه درسی داشتند که رابطه

[Downloaded from jssu.ssu.ac.ir on 2026-11-26]

معناداری بین وضعیت انگیزش تحصیلی ووضعیت مطالعه درسی دیده شد (P= ۰/۰۰۱) ولی رابطه معناداری بین وضعیت انگیزش تحصیلی و مطالعه کتاب غیر درسی مشاهده نگردید(P= ۰/۸). ۴۹/۴٪ دانشجویانی که وسیله نقلیه آنان موتورسیکلت بود، اصلاً از کلاه ایمنی استفاده نمی‌کردند. ۳۶/۶٪ گاهی از کلاه ایمنی استفاده می‌کردند، تنها ۱۴٪ آنان همیشه از کلاه ایمنی استفاده می‌کردند. در مورد استفاده از کمربند ایمنی در دانشجویانی که از ماشین استفاده می‌کردند، ۱۴/۳اصلاً از کمربند استفاده نمی‌کردند، ۴۴/۵٪ گاهی اوقات استفاده می‌کردند و ۴۱/۲٪ همیشه از کمربند ایمنی استفاده می‌کردند.

میانگین نمره‌ی انگیزش تحصیلی و رفتارهای مرتبط با سلامتی دانشجویان به ترتیب ۲۹/۳۸ ± ۱۶۵/۵۸ از مجموع ۲۴۵ نمره و ۲/۲۱±۱۸/۱۲ از مجموع ۲۳ نمره بود.

نتایج بیانگر این است که ۲۳/۳ درصد دانشجویان مورد مطالعه سیگاری بودند و ۴۷/۹ درصد از دانشجویان عنوان نمودند که در طول ترم تحصیلی گذشته فیلم غیر اخلاقی تماشا کرده‌اند. همچنین ۳۱/۹ درصد از دانشجویان در طول ماه گذشته درگیری فیزیکی داشته‌اند.

با توجه به جدول ۱، رابطه معنی‌داری بین میانگین نمره‌ی انگیزش تحصیلی دانشجویان و رفتارهای پرخطر بهداشتی از جمله استعمال سیگار، درگیری فیزیکی و تماشای فیلم غیراخلاقی دیده شد(P<۰/۰۵)؛ به طوری که دانشجویانی که انگیزش تحصیلی بالاتری داشتند، به اظهار خودشان رفتارهای پرخطر کمتری نیز داشته‌اند، همچنین دانشجویانی که وسایط نقلیه موتوری داشتند و همیشه از کلاه ایمنی و کمربند ایمنی استفاده می‌کردند میانگین نمره انگیزش تحصیلی بیشتری نسبت به سایر دانشجویان کسب کردند.

جدول ۱: توزیع فراوانی، میانگین و انحراف معیار نمره میانگین انگیزش تحصیلی دانشجویان با متغیرهای مورد بررسی

متغیرها		تعداد	میانگین	انحراف معیار	آماره (درجه آزادی)	Pvalue
استعمال دخانیات	بلی	۱۶۳	۱۵۷/۷۲	۳۳/۸۱	-۳/۸۵۵ ،(۶۹۵)	۰/۰۰۱
	خیر	۵۳۴	۱۶۷/۷۶	۲۷/۵۱		
درگیری فیزیکی	بلی	۲۲۱	۱۶۱/۲۸	۲۹/۹۲	-۲/۶۵۱ ،(۶۹۱)؛	۰/۰۰۸
	خیر	۴۷۲	۱۶۷/۶۲	۲۹/۰۷		
تماشای فیلم غیراخلاقی	بلی	۳۳۲	۱۶۳/۲۷	۲۹/۰۵	-۱/۹۸۷ ،(۶۸۹)	۰/۰۴۷
	خیر	۳۵۹	۱۶۷/۶۷	۲۹/۱۰		
استفاده از کلاه ایمنی	اصلاً	۱۹۱	۱۶۱/۱۲	۳۱/۷۷	۲/۷۷۲ ،(۲)	۰/۰۶۴
	گاهی اوقات	۱۴۴	۱۶۹/۰۰	۲۶/۹۴		
	همیشه	۵۳	۱۶۵/۵۸	۳۳/۶۵		
	جمع	۳۸۸	۱۶۴/۵۸	۳۰/۴۸		
استفاده از کمربند ایمنی	اصلاً	۶۲	۱۵۶/۰۴	۳۳/۳۱	۴/۶۴ ،(۲)	۰/۰۱۰
	گاهی اوقات	۱۹۴	۱۶۴/۷۷	۲۹/۹۱		
	همیشه	۱۸۱	۱۶۸/۸۲	۲۵/۳۲		
	جمع	۴۳۷	۱۶۵/۲۱	۲۸/۸۷		

[Downloaded from jssu.ssu.ac.ir on 2026-11-26]

جدول ۲ بیانگر این است که ۶۸ درصد دانشجویان غیرسیگاری از انگیزش تحصیلی بالایی برخوردار هستند در حالی که تنها ۵۲/۸ درصد از دانشجویان سیگاری از انگیزش تحصیلی زیاد برخوردار بودند. تست آماری χ^2 ارتباط معناداری بین وضعیت انگیزش تحصیلی و وضعیت کشیدن سیگار نشان داد.

یافته‌های این پژوهش بیانگر این است که بین وضعیت سیگار کشیدن و مقطع تحصیلی ارتباط آماری معناداری وجود ندارد(sig=۰/۹۶۱، df =۳، χ^2=۰/۹۶۱)، همچنین بین وضعیت کشیدن سیگار و نوع دانشگاه (علوم پزشکی، دانشگاه یزد، آزاد) ارتباط آماری معناداری وجود ندارد (sig=۰/۱۵۱، dF =۲، χ^2 = ۰/۹۶۱۱۵۱)، همچنین در رابطه با وضعیت کشیدن سیگار و گروه سنی نیز ارتباط معناداری وجود ندارد (sig=۰/۱۱۲، df =۲، χ^2=۴/۳۷).

جدول ۳ نشان می‌دهد که ۴۲/۲ درصد از دانشجویان که انگیزش تحصیلی بالایی دارند ورزش انجام می‌دهند و ۵۷/۸ درصد از این دانشجویان ورزش انجام نمی‌دهند. تست آماری X۲ رابطه معناداری بین وضعیت انگیزش تحصیلی و وضعیت انجام ورزش را نشان نمی‌دهد.

در این مطالعه بین انگیزش تحصیلی و نوع دانشگاه (p=/۰۰۹)، مقطع تحصیلی (p=/۰۵)، گروه سنی(p= /۰۳) و وضعیت بستن کمربند ایمنی(p=/۰۱۵) ارتباط معنی‌داری وجود دارد ولی بین وضعیت سکونت، وضعیت تاهل، ورزش کردن و مطالعه کتب غیر درسی با انگیزش تحصیلی ارتباط آماری معناداری وجود ندارد.

نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که بین وضعیت استفاده از کمربند ایمنی و مقطع تحصیلی و نوع دانشگاه ارتباط آماری معناداری وجود ندارد، ولی بین سن و وضعیت استفاده از کمربند ایمنی ارتباط معناداری وجود دارد(sig=۰/۰۲۳، df =۴، χ^2=۰/۰۲۳)، به عبارتی با افزایش گروه سنی وضعیت استفاده از کمربند ایمنی بهتر شده است.

جدول ۲: توزیع فراوانی و درصد وضعیت انگیزش درسی برحسب وضعیت استعمال سیگار*

	کم(کمتر از ۱۸)		متوسط(۱۶۲-۸۱)		زیاد(بالای ۱۶۲)	
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
غیرسیگاری	۱۲	۲/۲	۱۶۰	۲۹/۸	۳۶۵	۶۸
سیگاری	۱۰	۶/۱	۹۷	۴۱/۱	۸۶	۵۲/۸
جمع	۲۲	۳/۱	۲۲۷	۳۲/۴	۴۵۱	۶۴/۴

* sig = ۰/۰۰۱، df =۲ χ^2 = ۱۵/۴۷

جدول ۳: توزیع فراوانی وضعیت انگیزش تحصیلی برحسب وضعیت انجام ورزش*

	کم		متوسط		زیاد	
ورزش	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
انجام می دهد	۷	۳۱/۸	۸۹	۳۹/۴	۱۸۸	۴۲/۲
انجام نمی دهد	۱۵	۶۸/۲	۱۳۷	۶۰/۶	۲۵۷	۵۷/۸
جمع	۲۲	۱۰۰	۲۲۶	۱۰۰	۴۴۵	۱۰۰

* sig = ۰/۵۲۳، df =۲ χ^2 = ۱/۲

بحث

آموزش و پرورش نیروی انسانی یکی از ارکان بنیادین و مهم در رشد و توسعه اقتصادی– اجتماعی، فرهنگی و سیاسی به شمار می‌رود(۸) و در این خصوص انگیزش به عنوان عامل درونی که فرد را از درون به فعالیت وا داشته و منبعث از نیازهای فردی هست، نقش مهمی در موفقیت تحصیلی دانشجویان دارد(۹،۱۰).

نتایج این پژوهش بیانگر این بود که در مجموع در حدود ۳۵ درصد از دانشجویان انگیزش تحصیلی کافی نداشتند. در تحقیق

[Downloaded from jssu.ssu.ac.ir on 2026-11-26]

مشابه در دانشگاه علوم پزشکی گلستان نیز در حدود ۴۶ درصد انگیزش تحصیلی کم و متوسط داشته‌اند(۷). در این خصوص Miskel و همکاران نیز می‌نویسند نیمی از دانشجویان هیچ‌گونه انگیزه‌ای برای تحصیل در دانشگاه نداشتند(۱۱).

به نظر می‌رسد جهت افزایش انگیزه تحصیلی می‌توان با ارتقای عملکرد شغلی اساتید و آشنا نمودن اساتید با تئوریهای مختلف انگیزش تحصیلی، ارتقای روشهای یادگیری و مطالعه نزد دانشجویان و تقویت نقش اساتید راهنما، نقش مؤثر و مفیدی ایفا نمود(۱۲). در این خصوص اقداماتی مانند تأمین آینده شغلی بهتر برای دانشجویان، فراهم نمودن تسهیلات مربوط به تغییر رشته نیز پیشنهاد می‌گردد. علاوه بر موارد فوق یکی از اقدامات بسیار مثبت برگزاری جلسات بیان پیشنهادات و شکایات دانشجویان و آموزش روش‌های مهارت مطالعه می باشد(۱۴،۱۳).

در حدود ۲۳/۳ درصد دانشجویان پسر مورد مطالعه سیگاری بوده‌اند. در همین رابطه پژوهشی در تبریز میزان استعمال سیگار در دانشجویان را ۳۲/۱۹ درصد نیز گزارش کرده است(۱۵). در خصوص کشیدن سیگار باید گفت این میزان در مقایسه با سایر دانشگاه‌های کشور پائین‌تر است، ولی با توجه به نقش سیگار در سایر رفتارهای پرخطر بهداشتی و با توجه به الگوبودن دانشجویان پزشکی باید کاهش پیدا کند. در این رابطه اجرای برنامه ای ارتقای سلامت بالاخص کاهش استرس جهت دانشجویان توصیه می‌گردد.

میانگین انگیزش تحصیلی دانشجویان غیرسیگاری به طور معناداری از دانشجویان سیگاری بالاتر بوده است. در تحلیل رابطه سیگار کشیدن و انگیزش تحصیلی می‌توان گفت که انگیزش تحصیلی کمتر، زمینه ساز توجه بیشتر به سیگار محسوب می‌گردد. در همین رابطه Sylvan Tomkins می‌نویسد: سیگار می‌تواند باعث ایجاد احساسات مثبت در افراد شده (آرامش)، از طرفی باعث تسکین اضطراب یا تنش شده و باعث وابستگی روانی فرد در جهت تسلط بر هیجان‌های مثبت و منفی گردد(۱۶).

در خصوص وضعیت سیگار کشیدن در دانشجویان در سال ۱۳۸۲ مطالعه‌ای در یزد انجام گرفت و این میزان ۲۵/۴ درصد برآورد شده است. مقایسه نتایج سال ۱۳۸۲ با ۱۳۸۵ اگرچه کاهش ۸/۲ درصد را نشان داد ولی این میزان چشمگیر نبود و باید اقدامات بیشتری صورت گیرد(۱۷).

در سال ۱۹۷۵ سازمان بهداشت جهانی دخانیات را در ردیف سایر اعتیادها ذکر کرد. با توجه به اینکه اعتیاد سه مرحله آشنایی، میل به افزایش مواد و مرحله اعتیاد واقعی را دارد، توصیه می‌گردد در پژوهش‌های بعدی وضعیت اعتیاد به سیگار دقیق‌تر بررسی و تعیین گردد(۱۸).

اکثریت دانشجویان مورد مطالعه عنوان نموده‌اند که ورزش کافی در طول هفته انجام نمی‌دهند. این نتیجه یافته‌های مربوط به مطالعات مشابه را تأئید می‌نماید(۱۹) و بیانگر این واقعیت است که باید برنامه ارتقای ورزش، شامل امکانات ورزشی مناسب، برگزاری مسابقات ورزشی و حتی مشاوره‌های روانشناختی جهت افزایش عزت نفس دانشجویان طراحی و اجرا گذاشته شود.

این میزان اگرچه در مقایسه با وضعیت ورزش در کارمندان و سایر اقشار جامعه بالاتر است ولی هنوز می‌توان جهت ارتقای آن نزد دانشجویان اقدام نمود. در یک بررسی قبلی در خصوص ورزش در دانشجویان، بی‌حوصلگی و وقت نداشتن دلیل عمده عدم ورزش در دانشجویان عنوان شده است، ولی به نظر می رسد این عده از دانشجویان ترجیح می‌دهند اوقات فراغتشان را که کم هم نیست برای کارهای دیگر اختصاص دهند. این نتیجه سایر پژوهش‌های موجود در این خصوص را مورد تأیید قرار می‌دهد.

نکته نگران کننده این است که گاهی اوقات عنوان واژه‌ی مانند " بی حوصلگی" بیان کننده مواردی مانند افسردگی باشد.

نتایج این تحقیق بیانگر این است که ۳۳ درصد دانشجویان، مهمترین عامل کاهش انگیزه را عدم امنیت شغلی در آینده می‌دانستند. که در همین رابطه در تحقیقی مشخص شد بازار کار و وضعیت اشتغال در کشور در کاهش علاقه‌مندی به رشته تحصیلی و افت تحصیلی مؤثر است(۱۶) و بالاتر بودن انگیزش تحصیلی در دانشجویان علوم پزشکی نیز می‌تواند با عوامل مربوط به وضعیت بازار کار بهتر این گروه در ارتباط باشد.

۲۹ درصد از دانشجویان فاکتور عمده بعدی در کاهش انگیزه تحصیلی را عدم علاقه به رشته تحصیلی عنوان نموده بودند. در

[Downloaded from jssu.ssu.ac.ir on 2026-11-26]

این خصوص عضو کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس نیز پیشنهاد می‌کند وزارت علوم باید امکاناتی فراهم کند تا افرادی که علاقه‌ای به رشته تحصیلی خود ندارند تغییر رشته دهند. در همین رابطه سرپرست دفتر مرکزی مشاوره وزارت علوم اظهار می‌کند ۳۰ درصد دانشجویان دانشگاهها علاقه ای به رشته تحصیلی خود ندارند(۱۳). کاهش انگیزش تحصیلی یکی از موضوعات آموزشی محسوب شده که موجب هدر رفتن بسیاری از منابع می‌شود. به نظر می‌رسد در کنار توسعه کمی دانشگاه باید به کیفیت و استانداردهای آموزشی دانشگاه توجه لازم صورت گیرد.

در مطالعه‌ای تحت عنوان انگیزش دانشجویان دندانپزشکی و زمینه یادگیری آمده است، این دانشجویان بیشتر بر روی نقش حرفه‌ای خود در آینده تأکید می‌نمایند(۱۷).

نتایج نشان داد که دانشجویانی که انگیزش تحصیلی بالاتری داشته‌اند ساعات مطالعه درسی بیشتری داشته‌اند. از آنجایی که یکی از اهداف سیستم آموزشی، مطالعه درسی بیشتر می‌باشد Standage و همکاران نیز بین میزان دستیابی به اهداف آموزشی و ابعاد مختلف انگیزشی رابطه معناداری گزارش می‌نماید(۴).

داشتن انگیزه برای انجام هرکاری توسط انسان لازم است و هیچ یک از فعالیت ارادی انسان از جمله مطالعه درسی بدون انگیزش رخ نمی‌دهد. در این خصوص Harris و Hodges در سال ۱۹۹۵ در رابطه با بی انگیزگی برای تحصیل و مطالعه ادعا کرده‌اند که بی‌انگیزگی برای مطالعه در بین دانشجویان دانشگاه‌ها به صورت یک اپیدمی نامحسوس و نامرئی درآمده است(۲۰). Duchene و Mealy می‌نویسند ۲/۳ از دانشجویان از خواندن لذت نمی‌برند و در مطالعه دیگری بیان شد که می‌نویسد ۳۴ درصد از دانشجویان دختر و ۵۶ درصد از دانشجویان پسر در مورد اینکه خواندن یک سرگرمی دوست داشتنی است مخالف یا شدیداً مخالف بوده‌اند(۲۱).

یافته‌های این پژوهش بیانگر این بوده است که بین وضعیت انگیزش تحصیلی و رفتارهای اظهار شده مانند استعمال سیگار، رفتارهای پرخطر جنسی، مصرف الکل، ارتباط آماری معناداری وجود داشته است. این یافته‌ها با یافته های پژوهش Elliott و همکاران همخوانی دارد(۲۲).

فراگیرانی که در یکی از رفتارها درگیر می‌شوند احتمال زیادی وجود دارد که در سایر رفتارهای پرخطر نیز درگیر شوند. در همین راستا رفتارهای مثبت بهداشتی در آموزشگاه درگیری جوانان در رفتارهای پرخطر را کاهش می‌دهد. مشارکت فراگیران در فعالیتهای خارج از برنامه درسی، توسعه رفتارهای Pro-Social، ارتباطات بهتر با معلمان و احساس حمایت آنان (حس تعلق به آموزشگاه) می‌تواند جلوگیری کننده‌ی رفتارهای پرخطر باشد(۲۳).

در همین راستا پیشنهاد می‌گردد علاوه بر برگزاری کارگاههای آشنایی با مدلهای انگیزش و مشاوره جهت اساتید، نحوه گذراندن اوقات فراغت دانشجویان تحلیل شده و زمینه جذب دانشجویان در انجمن‌های علمی فراهم گردد.

منابع

1- Shahsavany S. ***The causes of reduced motivation at secondary school students in Isfahan, Academic year 78-79***. Isfahan: Research Council of Education Research Department of Isfahan; 2000.P.18.[Persian]

2- Farahmand Pour A.(translator)**. *Study psychology.*** Mies CA(author). 2nd ed. Tehran: Tehran University; 1989.PP.6-7.[Persian]

3- Jamshidi F. ***The factors related to academic motivation among students with control position in the center of higher education and cultural services, Zanjan Teacher Training***. MSc[Thesis] Tehran: Shaheed Beheshti University; 1997 .[Persian]

4- Standage M, Treasure DC. ***Relationship among achienement goal orientations and multidimensional situational motiviation in physical education.*** Br J Educ Psychol. 2002; 72(1):87-103.

[Downloaded from jssu.ssu.ac.ir on 2026-11-26]

5- Deci El, Ryan R. ***Intrinsic motivation and self- determination in human behavior***. New York: Plenum Press; 1985.P.45-54.

6- Guay F, Vallerand R, Blanchard C. ***On the assessment of situational and extrinsic motivation, the situational motivation scale.*** Journal of Motivation and Emotion. 2000; 24(3):175-213.

7- Rohi Q, Hosseini SA, Badleh MT. Rahmani H. ***Academic motivation and its relationship with some factors in students, Golestan University of Medical Sciences***. Journal of Studies in the Development of Medical Education 2007; 4(2): 77-83.[Persian]

8- Parsa M. ***Psychology of human learning theories.*** Tehran: Besat ;1993.P.65.[Persian]

9- Trofino AJ. ***Transformational learship: moving total quality management to word- class organizations.*** Int Nurs Rev. 2000; 47 (4): 232-42.

10- Tucker CM, Zayco RA, Herman KC. ***Teacher and child variables as predictors of academic engagement among low- income Africa American children***. Psychology in the School. 2002; 39(4): 477-88.

11- Miskel C, Defrain JA, Wilcox K. ***A test of expectancy motivation theory in educational organizations.*** Educational Administration Quarterly, 1980; 16(1): 70-92.

12- Bohrani M. ***Academic motivation of high school students in Fars province and its correlated factors.*** Journal of Social Sciences and Humanities, 2005; 22(4): 15-104 .[Persian]

13- Midani M. (translator)***. Life here and now.*** Maslow AH (author).Tehran: Fararvan; 2007.P.326.[Persian]

14- Guo Y, Sippola E, Feng X, Dong Z, Wang D, Moyer CA. ***International medical school faculty development.*** Advances in Health Sciences Eduecation. 2009; 14(1):91-102.

15- Jojati AR, Shakune SK, Nazan M , Raufie MB. ***Student' attitudes and practices towards drug and alcohol use at Tabriz University of Medical Sciences***. Estern Mediaterranean Health Journal. 2007;3(4):1-5.

16- Mirzai E . ***(translator) Health psychology.*** Sarafynu EP(author). Tehran: Roshd; 2008.P.339. [Persian]

17- Kargar N. ***Prevalence of cigarette smoking in male students***. MD [Thesis].Yazd: Shaheed Sadoughi University of Medical Sciences ; 2006 [Persian]

18- Rahimi Movaghar A, Razaghi OM, Nori Khajavi T, Hosseini M, Feizzade. ***A Guide for prevention and treatment of addiction.*** Tehran: Department of Cultural Affairs and the Prevention of Welfare Organization;1997.P.46. [Persian]

19- Momen Nasab M, Najafi SS. Kaveh MH, Ahmadpur F. ***Prevalence of health behaviors of students in higher education institutions Khoramabad***. Yafteh. 2006; 23. [Persian]

20- Harris TL, Hodges RE. ***The literacy dictionary;the vocabulary of reading and writing***. Newark: International Reading Association;1995.P.327

21- Duchein MA, Mealy DL. ***Remembrance of books past. long past: glimpses in to literacy***. Reading Research and Instruction 1993; 33(1):13-28.

22- Elliott DS, Hui Zingad D Meanard S, ***Multiple problem youth. delinquency substance use, and mental health problems***. Springer, 1989; 266.

23- Million B. ***Education professor researches youth risk factors***. [Document on the internet]; New Mexico State University: 2008[updated 2008 Nov. 24; Cited 2010 Jan 8. Available From: http://www.nmsu.edu/~ ucomm /Releases/2008/november /youth_risk.htm

[Downloaded from jssu.ssu.ac.ir on 2026-11-26]